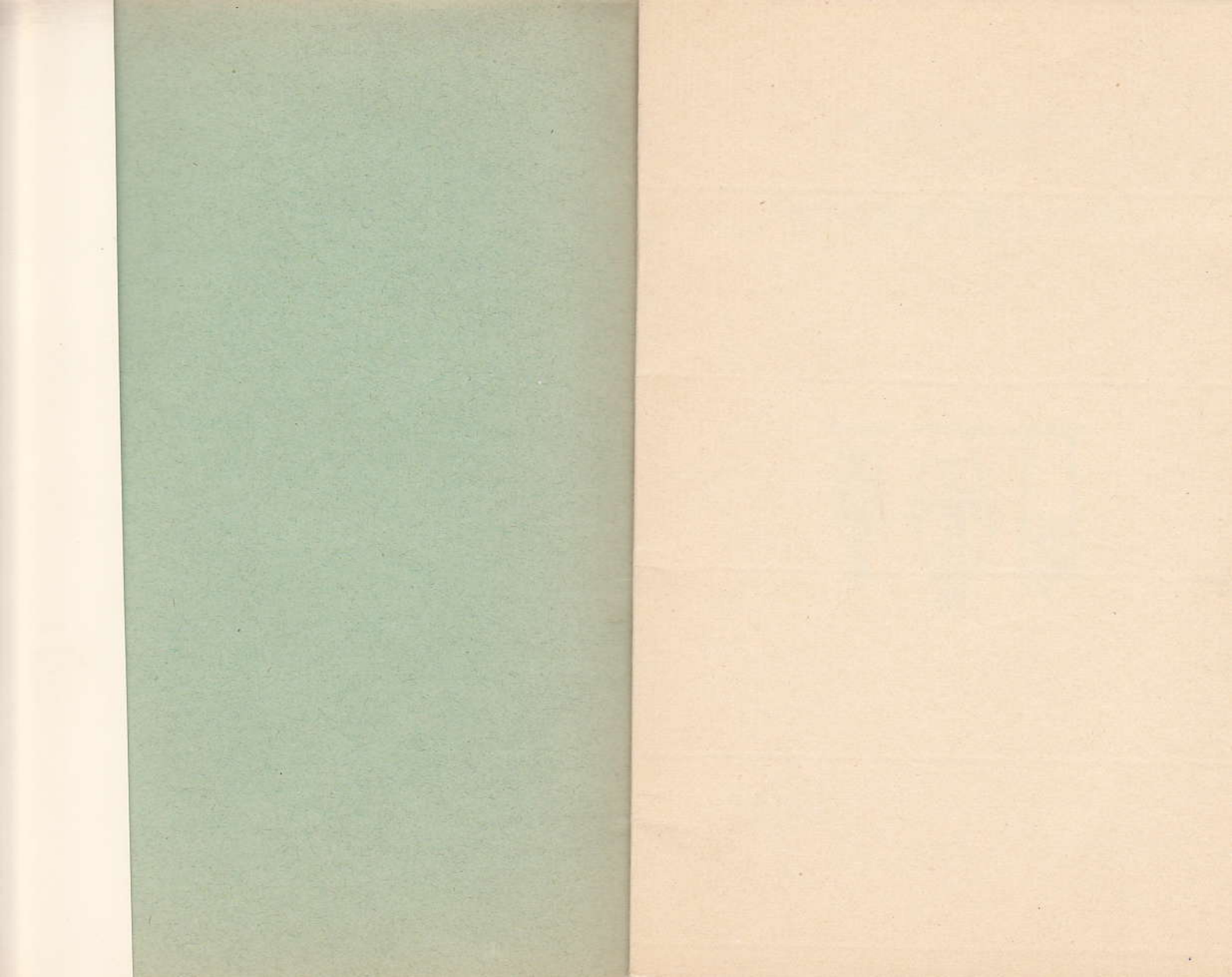

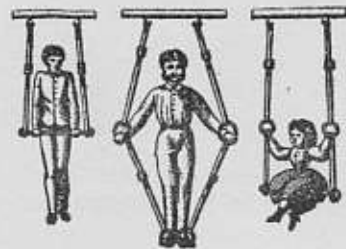
BOHUSLAV BROUK

STOUPA ŽIVOTA

BOHUSLAV BROUK

STOUPA ŽIVOTA

Schlage die Trommel und fürchte dich nicht!

HEINRICH HEINE

p. f. 1939

Století racionalisace nesnáší „neúčelné“ činnosti a zkrátka proto je sport zdraví prospěšný. Empirickou cestou, nezaujatým pozorováním bychom ovšem stěží dospěli k tomuto přesvědčení. Koho by na příklad napadlo, že sport prospívá našemu fyzickému zdraví, vidí-li určené fotbalisty uhánět za míčem, až se na „travnatých“ hřištích zvedá prach, a pozoruje-li jim přihlížející obecenstvo, které se nechává svými vášněmi unášet tak daleko, že zmlátí do krve přívržence protivníkovy strany a že se vykřičí do ochrapnění. Ještě horšímu mínění o blahodárném účinku sportu na zdraví lidského organismu nemohou se pak zajisté ubránit lidé, kteří mají na paměti mrtvé, odnášené ze zápasnických arén a boxerských ringů, zmrzačené hráče fotbalu a rugby, nebo umělá žebra a zlatými destičkami vyspravované lebky sportovců-závodníků, kteří se mihají jako střely po automobilových drahách, jejichž každá krkolomná zatáčka je z piety pojmenována jménem některého nešťastného závodníka, kterému již žádný lékař nemohl pomoci. Jak je všeobecně známo, vyžaduje si každá větší sportovní událost kromě silné policejní asistence, která má zabránit tomu, aby se diváci v tlačení neumačkali a aby si při rozepřích neukousli nosy, i pohotovost lékařů a ambulancí, poskytujících první pomoc nejen divákům, jejichž úrazům nejsou nikdy v plné míře s to zabránit ani sebepečlivější a sebebezpečnější bezpečnostní opatření, nýbrž i aktivním sportovcům, mrzačících se v zběsilém

zápolení o vítězství. Konečně, oceňujeme-li již sport s hlediska zdravotního, nezapomínejme rovněž, že netušený rozrůst sportu dal vzniknout i speciálnímu lékařskému odvětví — lékařství pro choroby sportovní. Dále, pokud jde o vliv sportu na tělesnou krásu, zdá se pak taktéž pochybné, že by tento vliv byl příznivý. Stačí si vzpomenout na zjizvené obličejy a ploché nosy boxerů nebo na neúměrně vyvinuté nohy cyklistů, na masivní podstavce, na nichž se obvykle třepotá subliní těličko s ptačí hlavičkou.

Spíše než domněnce, že sport je prospěšný zdraví a kultuře tělesné, mohli bychom dát za pravdu tvrzení, že sportem ozdravujeme svého ducha. Fedrováním sportu se lidé totiž lehce přimějí, aby ve volných chvílích nemyslíli a nemeditovali, to jest, aby se neoddávali činnosti, právě v níž tkví hlavní sémě duševní nezdravosti. Víme přece, že podle poznatků moderní psychiatrie jsou hranice mezi normálními a chorobnými stavy duševními velmi rozplyzlé a sotva znatelné, a že naše myšlenky jsou tím bližší sféram zrůdnosti a chorobnosti, čím jsou hlubší a originálnější. Kdo myslí vydává se tedy nebezpečí, že otevře brány patologickým hlubinám své duše, a proto jen ten, kdo nemyslí a nepřemítá, má bezpečně zajištěno duševní zdraví. Vychovává-li sport člověka k bezduchosti, jsou opravdu duše sportovců chráněny a střeženy před chorobností. V „zdravém“ těle nesídlí nikdy chorobný duch, neboť jest to tělo bezduché. V tomto smyslu lze k omšelému

sportovnímu heslu „In corpore sano, mens sana“ chovat naprostou důvěru.

Jak jsme poznali, je sport sotva s to prospívat našemu tělesnému zdraví, a po „zdraví“ duševním, o nějž se skutečně zasluhuje, není zase nikterak radno toužit, takže, mluvíme-li o sportu, nechme jeho zdravotní prospěšnost stranou. Sport konec konců také na radu lékařů nevznikl. Sportování je důsledek industrialisace výroby. Použitím strojů a tayloristických pracovním systémem byl totiž člověk zbaven možnosti náležitěho pohybu a náležitěho vypětí tělesných sil při práci. Masy dělníků jsou dnes těmito výrobními způsoby povětšinou odsouzeni den co den většinu času prodlévat skoro nečinně u strojů, hýbající v jistých intervalech toliko nějakou pákou nebo kolečkem, zatím co práce jejich soudruhů v kancelářích se zase omezuje zpravidla jen na nepatrné výkyvy rukou při psaní. Z člověka se stal robot-automat, který po celý svůj život pracuje věčně stereotypním způsobem jen jediným a stále týmž orgánem svého těla. Práce, vyčerpávající dříve člověka tělesně, počala lidi v moderní výrobě toliko duševně otravovat a nervově vydrážďovat. Nezmořený satan těla hrozí ovšem revolou, neboť, změnilo-li se lidské chování, aniž by se této změně byl schopen přizpůsobit lidský organismus, je samozřejmé, že svébytné požadavky našeho těla se domáhají ukojení jinou cestou. Práci nevybitá a uvolněná tělesná energie si vskutku také nové odbytiště našla, a to právě ve sportu.

Jestliže na příklad lidé za dřívějších časů tahali lano, aby vlekli lodě vzhůru po řece, zbavují se dnes, jsouce nahrazení motory, svých sil samoúčelnou hrou — přetahováním lana, „zábavou“, již se můžeme podívat skoro na každém sportovním hřišti. Tělesné úkony byly moderní výrobou osvobozeny, to jest zbaveny své racionální funkce, a tak bylo člověku umožněno pohybovat se a namáhat zcela bezúčelně, neboli provozovat sport. Bylo by sice možné, aby člověk vyčerpával svou životní energii, novodobými pracovními metodami uvolněnou, aniž by sportoval, avšak společnosti vyhovuje zajisté tak bezduché a bezúčelné spalování tělesné energie, k jakému dochází sportem, právě nejlépe. Kdyby nebylo sportu, mohly by se totiž práci nezdané tělesné síly projevit způsobem společnosti nemilým, ježto, jak víme, je tělo zaprášeno čertu. Již od dětství jsou přece lidé vedeni ke sportu především proto, aby vypudili roupou ze svého těla.

Sport je činností paralisující lidské schopnosti, stoupou pro bezúčelné zničení životních sil, které z bezpečnostních důvodů společnost nemůže potřebovat. Sport je dada, která byla zavlečena do lidského života zajisté jedině v zájmu společnosti. Z fabrik a kanceláří pospíchají denně lidé do tělocvičen a na hřiště, kde buď bezúčelně pobíhají jako splašení koně kolem dokola, nebo kde holdují různým prostocvikům, při nichž vyhlížejí jako mohamedáni, klánějící se houfně při modlitbách slunci. Kdyby člověk, nezna-

ující ducha dnešní doby, přihlížel těmto exhibicím, nepochybně by se domníval, že tu běží o trýznění nějakých těžkých provinilců, kteří pro pouhopouhé ukojení sadistických choutek svých dozorců jsou nuceni na příklad každou vteřinu usednout do dřepu a zase se vztýčit, nebo celou půlhodinu bez oddechu skákat přes švihadla, atd. Zatím tu však jde prostě o dadaismus, kterému lidé holdují se vším zápalem a vášní, třebaže se mu na jiném poli, v oblasti kultury vždy co nejposupněji posmívali a co nejvehementněji bránili. Ovšem lidé si dadaismus, nesmyslnost a bezúčelnost sportu nenevdomují, neboť slepě věří, že sport je zdraví prospěšný, a pro zdraví jsou, jak známo, ochotni vykonávat ledacos. Nejhloupější, nejnepříjemnější ideu lze přece s úspěchem propagovat, dodáme-li jí zdravotní význam. Řeknete lidem třeba, že je zdravé nosit v hubě citron, a druhý den budou všechny citrony po celém městě vyprodány.

Jedním z největších sociálních „blahodíní“ sportu je potlačování sexuality. O zneškodnění lidských sexuálních choutek pečuje sport v zásadě dvojím způsobem. Jednak sexualitu prostě potlačuje, což se mu daří fyzickým unavováním, jednak ji svádí na scestí, do slepých uliček. Lásku, sportem na nepravé cesty uvedenou, lze nejlépe stopovat v ovzduší sportu profesionalistického. Profesionalismus produkuje totiž favority, v nichž lze spatřovat jistý nový druh prostitutek. Jsou to prostitutky, živící se nkájením platonických lá-

sek. Miláčkem publika, kterému je vesměs sociálně znemožňováno prožívat lásku opravdovou, sexuální, stal se sportovní favorit-profesionál: slavný běžec, fotbalista, krasobruslář, zápasník, boxer, automobilový závodník, atd. Se stejnou vervou jako o sexuálního partnera rve se fanouškovské obecenstvo o recordmany a recordwomeny, prokazujíc jim tolik galantností a obětí jako kdysi Ludvík XIV. svým milostnicím. Dále pak nachází stávající řád společenský ve sportu amatérském, jakož i profesionalistickém vhodný hromosvod pro výbuchy lidské zlosti, kterou vzbuzuje svými nepopulárními zákony a nařízenými. Zloba a nenávisť, obrácená původně proti společnosti, vybíjí se „zdravými“ sportovními zájmy. Ať sportovci zápasí ve hře o vítězství sami, nebo ať již sportovnímu zápolení jenom přihlížejí, odvracejí své zájmy a afekty od politických a kulturních záležitostí, a tak se stávají pro společnost neškodnými hovádky. Prostí lidé z řad sportovců trpí sexuální nouzí pod obrazem zbožňovaných favoritů a neumoudří se dříve, než pod nimi nezemrou podvýživou – nouzí hmotnou.

Sport je v celé své šíři produkt doby, která nedovoluje, aby prací uvolněná vitalita byla využita nějakým racionálním způsobem. Z obav před příliš překotným vývojem světových událostí donucuje společnost lidi ničit své životní síly, od pracovních cílů strojovou výrobou osvobozené, ve stoupě – v sportu. S hlediska sociálního zdá se totiž ne-

možné, aby lidským roupům byla poskytnuta jakákoliv provozová energie. „Romantika“ posílá se v neděli vyběít do lesů, aby se snad neprojevila v politice. Lidstvo je tak alespoň uchráněno od nebezpečí, které by jí mohlo plynout z utkvělých myšlenek různých revoltujících filosofů, kdyby se snad těmto ideám dostalo fyzické podpory.

Se stanoviska subjektivního je ovšem sportovní vášeň velmi těžce pochopitelná, neboť, jak z výše podaného výkladu je zřejmé, není vybíjení tělesné energie ve sportu prospěšné jedinci, nýbrž společnosti. Leč nezapomínejme, že jistý pohyb a jisté vypětí tělesných sil je nezbytné pro každého člověka, takže lidem, jsou-li povětšinou od časného rána nepřetržitě skoro až do pozdních hodin večerních připoutáni k svému zaměstnání, nezbyvá opravdu nakonec nic jiného, než se zbavovat své fyzické energie tak nejapným, bezúčelným, ale co nejrychlejším a nejintenzivnějším způsobem, jakým je sport. Vzhledem k tomuto poznání je arcíř na sport nutno pohlížet jako na projev životní nouze. Člověk slušně materiálně zabezpečený, nemusí sportovat, jelikož s dostatek volného času mu umožňuje využít tělesných úkonů k vykonání i jinak prospěšných a vábných funkcí. Osvobozený pohyb, zbavený ve sportu jakékoliv vnější funkce, je dada, kterou pěstují zámožní lidé jenom z bezduchosti, ze snobismu a z nudy. Jinak je sport určen výhradně chudým, vykořisťovaným, k jejich ohloupění. Sport není potřebou člověka, jenž

se může denně pohybovat svobodně déle než jednu hodinu, a kterému není zabraňováno ukájet své afekty na patřičných objektech. Takový člověk zná svého pravého nepřítele a nebojuje jako dnešní sportovci s větrnými mlýny, zatím co jim hoří střecha nad hlavou. Sport je zdravý a lidstvu prospěšný jenom proto, že vyhání mládež z hospod příliš zfilosofovaných vzhůru do zelených niv a hájí vstříc blbosti.

Bohuslav Brouk: Stoupa života. Přepřaco-
vaná kursiva Sportovní narkotikum, otištěná
v říjnu 1931 v kulturním letáku ROK pod
pseudonymem Jan V l a s á k. Tiskem firmy
E. Wichner v Praze-Břevnově, Bělohorská tř.
201. Obálka od Toyen. Vydal autor jako svůj
čtortý soukromý tisk k Novému roku 1939.

Kostci Priebori
děčně

Bohuslav B.

Praha 1. 1. 1939.

"V téhle druhé republice stěží
něco umru;
když byl já byl aspoň reuskon-
tals šel dělal kurvu."
Ryjm dvaas Jindřich Horájdí

